ఫైనల్ రిహార్సల్

రావిపల్లి నారాయణరావు

మా ఊరు పెద్ద పట్నం కాక పోయినా పల్లెటూరు మాత్రం కాదు. పట్నానికి పది మైళ్ళ దూరంలో ఉండటం వలన పట్నానికి ఉండవలసిన అన్ని హంగులూ అక్కడ ఉన్నాయి.

శీతాకాలపు చలి, అమావాస్య చీకటి. టైమ్ ఎనిమిది కాలేదు కాని, ఊరంతా సద్దు మణిగింది.

ఊరు చివర రోడ్డు పక్కనున్న పాడుబడ్డ ట్రావెలర్స్ బంగళాలో ఆ రోజు ఫైనల్ రిహార్సల్సు జరగవలసి ఉంది. ఉదయభాను రాక కోసం కళ్ళలో వత్తులు పెట్టుకుని ఎదురు చూస్తున్నారు కళారంజని సభ్యులందరూ. కాని, ఉదయభాను అక్కడ ఉదయించే సూచనలు కనిపించలేదు.

పగలు దారిపోయే బాటసారులకు, రాత్రిపూట దెయ్యాలకు ఆశ్రయమిచ్చే ఆ రహదారి బంగళాలో అరవై ఒల్టుల బల్బు మందంగా వెలుగుతూంది. ఎక్కడో కుక్కలు పోట్లాడుకుంటున్నాయి. వాటి అరుపులు మెల్లగా వినిపిస్తున్నాయి. రోడ్డుమీద మోటారు వాహనాల రద్దీ తగ్గిపోయింది. అరగంటకు ఒక సిటీ బస్సుకూడా రావడం లేదు.

కరుణాకరం లావుగా ఉన్నాడు. అం తగ్గ ఎత్తుగా ఉన్నట్టు కనిపి

ఎంతటి పాత్రనైనా సునాయాసంగా వేసి ప్రేక్షకుల మెప్పును పొందగల వాడు. ఇప్పటికి మూడువందల నాటకాల్లో నటించాడు. నలభై పరిషత్తు పోటీలలో పాల్గొని ఉత్తమ నటుడు, దర్శకుడు బహుమతులను అందుకున్నాడు. అతను ఎంత రాత్రివరకైనా మెలకువగా ఉండ గలడు. కడుపులో ఎలుకలు పరుగెడు తున్నా రిహార్సలు జరిపించ గల సమర్థుడు. నలభై అయిదేళ్ళు పైబడినా అతనిలో గల ఉత్సాహం తగ్గలేదు. కరుణాకరం లాంటి నటులు, దర్శకులు నేటి సమాజాలలో చాలా అరుదుగా కనిపిస్తారు. అతను వివాహితుడే కాని, ప్రస్తుతం ఊళ్ళో ఒంటరిగా ఉంటున్నాడు.

'ఆవిడ ఇంకా వచ్చేదేమిటండీ? పొద్దెక్కింది' అన్నాడు రాజారాం, కరుణాకరం వైపు తిరిగి.

'రాకుండా అదెక్కడికి పోతుంది? ఈవేళ ఫైనల్ రిహార్సలు అని చెప్పారుగా? తప్పక వస్తుంది.' కనకాచలం పళ్ళికిలిం చాడు.

డైరెక్టర్ కరుణాకరం మౌనంగా కూర్చుని రోడ్డువైపు చూస్తున్నాడు.

కనకాచలానికి కరుణాకరం దగ్గర చాలా చనువుంది, అంతకు తగిన భయమూ ఉంది. అయితే, అతను కోరిన వేషం డైరెక్టర్ ఇవ్వకపోతే ఆ చనువు, భయము —రెండింటినీ దూరంగా ఉంచి స్ట్రైక్ చేస్తాడు. డైరెక్టర్‌తోనే కాదు, మిగిలిన సభ్యులందరితోనూ నాలుగు రోజులు మాట్లాడకుండా మౌనం వహిస్తాడు. రిహార్సలు మొహం చూడడు. అతను హైస్కూలు విద్య పూర్తి చేశానంటాడు. అయితే, వాచికంలో అపశ్రుతులు ఎక్కువగా దొర్లుతాయి. 'కేష్' అనలేదు 'కేస్' అంటాడు. 'క్షమించు' అని పలక లేడు 'చ్చమించు' అంటాడు. ఈ తప్పును సరిదిద్దుకోమని సలహా ఇస్తే ఎదురుతిరిగి పోట్లాడతాడు. తన ఆకారం హీరో వేషానికి సరిపడదని ఎవరు చెప్పినా వినడు. హీరోయిన్‌తో క్లోజు మూమెంట్సు పెట్టమని చెబుతాడు.

కనకాచలం ఈసారి స్ట్రైక్ చెయ్య లేదు. హీరో వేషం ఇవ్వమని డైరెక్టర్‌ని అడగలేదు. మునలి వేషం ఇచ్చినా మారు మాటాడకుండా తీసుకున్నాడు. ఆ మునలి వేషానికి హీరోయిన్‌తో ఎక్కువ మూమెంట్సు ఉన్నాయట.

'ఉదయభాను బస్సు మిస్సయిందం టారా?' రాజారాం సిగరెట్ పాకెట్టు సిల్కు జుబ్బా జేబులో నుండి తీశాడు.

'పోతుందిలే!' కరుణాకరం మెల్లగా అన్నాడు. నోట్లో కొత్త వక్కపొడి వేసుకుని, రాజారాం ఇచ్చిన సిగరెట్ వెలిగించి ఒక దమ్ము లాగాడు. అతని మనస్సు మనస్సులో లేదు.

'తెల్లారితే నాటకం. ఈ వేళ ఫైనల్ రిహార్సల్స్. రేపు నాటకం పడేటట్టు కనబడలేదు.' కరుణాకరం పొగ విడిచాడు.

'అవును నాటకం పడేటట్టు లేదు. ఈ హీరోయిన్లతో వచ్చిన చిక్కే ఇదండీ. అన్న టైముకు రిహార్సల్సుకి హాజరు కారు.' ముప్పై రెండు పళ్ళు కనబడే టట్టు నవ్వాడు రాజారాం. అతను ఎందుకు నవ్వుతాడో ఎవరికీ అర్థం కాదు. డైరెక్టరు మాటలకు తాళం కొడుతూ ఉంటాడు. అందుకే అతనికి తాళాధిపతి అని పేరు పెట్టాడు కనకాచలం.

రాజారాం తెల్లటి సిల్కు జుబ్బా వేసుకున్నాడు. తెల్లటి పైజామా తొడిగాడు. మెట్లమీద నిలబడి రోడ్డువైపు చూస్తున్నాడు.

'ఇంకో గంటవరకు బస్సు లేదు. ఇంకేం హీరోయిన్? ! అది వచ్చేటట్టు లేదన్నా!' ఏడుకొండలు కనకాచలం వైపు తిరిగి బీడీదమ్ము లాగాడు. ధర పెరిగిపోవడంతో అతను సిగరెట్లు కాల్చడం మానేసి, ఈ మధ్యనే బీడీలు కాల్చడం అలవాటు చేసుకున్నాడు. అతను నాలుగున్నర అడుగుల మనిషి. కాని, ఆరడుగుల పొడవుగా ఉన్నా ననుకుం టాడు. హీరో వేషం రాజారాంకివ్వకుండా తన కిచ్చేటట్టయితే నాటకం బ్రహ్మాండంగా ఉండేది, అంటాడు. కాని ఆ మాట ధైర్యంగా డైరెక్టర్ దగ్గర అనలేడు. డైరెక్టరుని చూస్తే చమట్లు కార్చు కుంటాడు తను.

రోడ్డుమీద బస్సు ఆగడంతో అందరి దృష్టి రోడ్డు వైపు మళ్ళింది.

నలుగు రైదుగురు బస్సు దిగడం కనిపించింది కాని, ఉభయభాను ఆ బస్సులో కూడా రాలేదు.

'మన కొంప మునిగింది, డైరెక్టర్ గారూ, ఉదయభాను. తెల్లారితే నాటకం. ఈ రోజు రిహార్సలు పడేటట్టు లేదు.' రాజారాం మరో సిగరెట్టు వెలిగించి రహదారి బంగళా మెట్లమీద చతికిల బడ్డాడు. కరుణాకరం మాటలకు నోటంట మాట లేదు. అతను మౌనంగా కుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

• • •

'ఆవిడ కోసం కూకుంటే కుదర్దు. టైమ్ ఎనిమిదిన్నరైంది, డైరెక్టర్ గారూ! మనం ఒక రీడింగు ఇద్దాం పదండి.' కనకాచలం హడావుడిగా వచ్చాడు. అతను నాలుగు నిమిషాలు ఒక దగ్గర కూర్చోలేడు.

'నీ కేం మతి పోయిందా? తెల్లారితే నాటకం, ఇంకా రీడింగ్ పెట్టమంటావా?' లోపల అణుచుకున్న కోపాన్ని ఒక్క సారి బయట పెట్టాడు డైరెక్టర్ కరుణాకరం.

కనకాచలం మొహం నయాపైసంత అయిపోయింది.

'పకోడా, టీ రెడీ, సార్!' కుర్రాడిని వెంటబెట్టుకు వచ్చాడు నరహరి.

కనకాచలం పెదాలు తడుపు కున్నాడు.

'భలే వాడివే, ఒక సీను రిహార్సలు పడలేదు. అప్పుడే పకోడా, టీనా? !' నవ్వాడు కనకాచలం.

'ఏదో ఒకటి కానాలిగా! పకోడా, టీ కానిచ్చి, తరవాత రిహార్సల్ మొదలెడదాం. ఈ లోపున హీరోయిన్‌కూడా రావచ్చు. ఏమంటారు?' రాజారాం కరుణాకరం వైపు తిరిగాడు.

'ఓ కే.'

డైరెక్టర్ గ్రీన్ సిగ్నల్ ఇవ్వడంతో అంతా నరహరి తెచ్చిన పకోడా పొట్లాలు తీసుకున్నారు.

నరహరి టీ సర్వ్ చేశాడు.

నరహరి పాతికేళ్ళ యువకుడు. ఇంకా పెళ్ళి కాలేదు. ఎర్రగా, నన్నగా ఉంటాడు. నల్లటి ఉంగరాల జుత్తు అతని అందానికి మరో ఆకర్షణ. చాలా రిజర్వుడుగా ఉంటాడు. ఎవరి జోలికీ పోడు. నాటకాల లోని వేషాల మీద అతనికి అంత మోజు లేదు. డైరెక్టర్ వేషం ఇస్తే నటిస్తాడు. లేకపోతే తెర వెనక తతంగం నడిపిస్తాడు. కుర్చీలు మోస్తాడు. కాఫీ, టీ తెచ్చి అందరికీ సర్వ్ చేస్తాడు. నాటకం రోజున స్టేజిమీద పని అంతా తనే చేస్తాడు.

కళను ఉద్ధరిస్తున్నాము... అని గొప్పలు చెప్పుకునే వారేగాని, నిస్వార్థంగా కళకోసం పాటు పడే మనుష్యులు నేటి నాటక సమాజాలలో చాలా అరుదుగా కనిపిస్తారు. నలుగురు కలిసి కొన్ని నెలలు రాత్రి, పగలు రిహార్సల్ చేసి నాటకం వేస్తే కాని రక్తి కట్టదు. దానికి అందరి కృషి, సహకారం చాలా అవసరం. అందరూ నిస్వార్థంగా పని చేసిన నాడే అది రాణిస్తుంది. కాని, ఎవరి స్వార్థం వారు చూసుకున్నప్పుడు ఆ నాటకం నామరూపాలు లేకుండా పోతుంది.

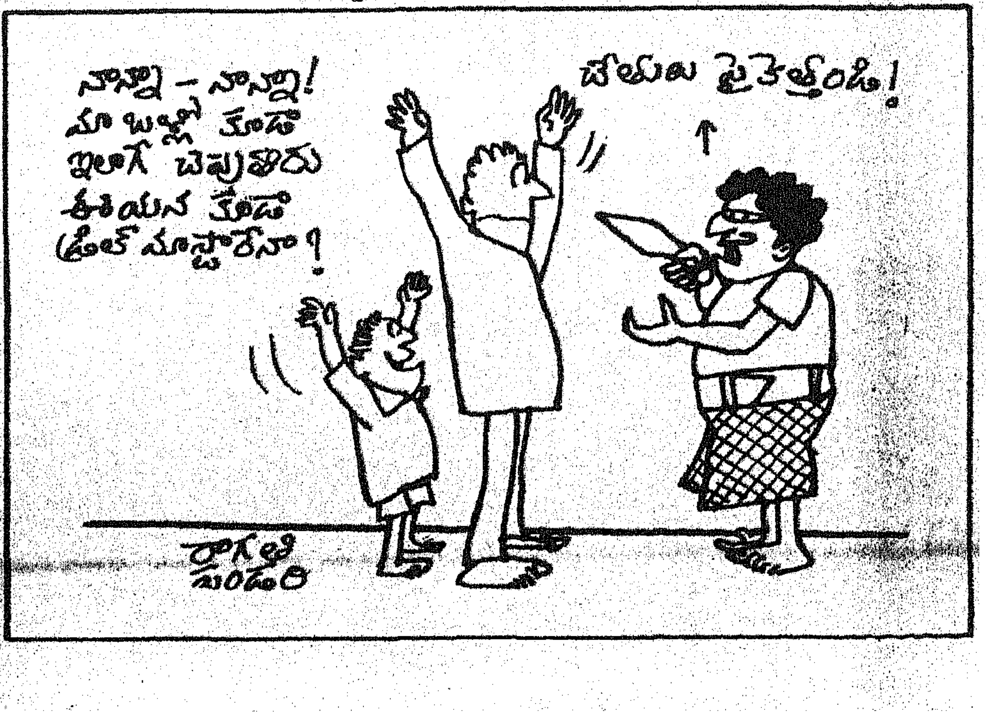

అందుకే నరహరి డైరెక్టర్ చెప్పినట్టు వింటాడు. నాటకంలో వేషం ఇవ్వక పోయినా కనకాచలంలా (స్ట్రైకు చెయ్యడు. హీరోయిన్‌తో క్లోజ్ మూమెంట్సు కావాలని కోరడు.

కనకాచలం రెండు పెగ్గుల్ని ఒకేదా ఒక నిమిషంలో తాగేసి, రెండు గ్లాసులు టీ గడగడా తాగేశాడు. కళ్ళల్లో నిండి సరదాగా కొన్ని మాటలు వచ్చాయి. మనసు ఉదయభాను కోసం కలవరపడసాగింది — ఉదయభాను ఎందుకు రాలేదో? డైరెక్టరు, రాజారాం, నరహరి లేని సమయం చూసి, రెండు రోజుల క్రిందట తను మెల్లగా ఉదయభాను దగ్గరికి చేరాడు. ఆమె చెవిలో ఏదో చెప్పాడు. ఉదయభాను ఫకాలున నవ్వింది. తనుకూడా నవ్వాడు. ఎవరూ లేనప్పుడు ఎల్లో సారి కలుసుకుంటానన్నాడు. ఆమె ఓకే అంది. అందుకే కనకాచలం ప్రత్యేకంగా తయారయి వచ్చాడు ఆ రోజు. కాని, ఉదయభాను రాలేదు. అద్దెకు తెచ్చిన కోటు, సూటు వైపు ఒకసారి చూసుకుని వృథా ప్రయాస అయిపోయిందే అని దీర్ఘంగా నిట్టూర్చాడు కనకాచలం.

టీ తాగాక, రాజారాం సిగరెట్ వెలిగించి రోడ్డువైపుకు వెళ్ళాడు. కను చూపు మేరలో ఎక్కడా ఎవ్వరూ కనబడలేదు. సిగరెట్ దమ్ము లాగి పొగ వదిలాడు. రింగు రింగులుగా పైకెళ్ళే పొగలో చూస్తుంటే ఉదయభాను ప్రత్యక్షమైనట్లు తనను రమ్మని పిలుస్తున్నట్లుంది. ఉదయభాను లేకపోతే ఉత్సాహమే ఉండదు. ఉదయభాను ఎందుకు రాలేదో? ఆ ముందు రోజు ఆమె రూమ్‌కి వెళ్ళి తను కలుసుకున్నాడు. ఆమె టీ చేసి ఇచ్చింది. ఆమెతో గదిలోకి రమ్మని కోరాడు. ఆమె అభ్యంతరం చెప్పలేదు. అలాగే [illegible] మాట ఇచ్చింది. [illegible] నవ్వింది. ఆ రోజే ఫైనల్ రిహార్సల్, రేపు నాటకం. ఈ రెండు రోజులు కాక ఎదురుచూస్తే పిట్ట మరి దొరకదు. మళ్ళీ ఎవరి గూడు చేరుకుంటుందో? ఛాన్స్ తొమ్మిది అవుతుంది. ఇంకా రాలేదేమిటి చెప్మా? !

కరుణాకరం చెయ్యి ఊపడంతో రాజారాం అతని దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

నలుగురూ ప్రశాంతంగా మిగిలిన టీని నోట్లో పోసుకుని, గ్లాసులు కడిగేసి, కరుణాకరం, రాజారాం, కనకాచలం, ఏడుకొండలు, నరహరి కూర్చున్న దగ్గరికి వచ్చాడు బంగళా నౌకరు.

'బాబ్బాబు మర్చిపోనాను. . .

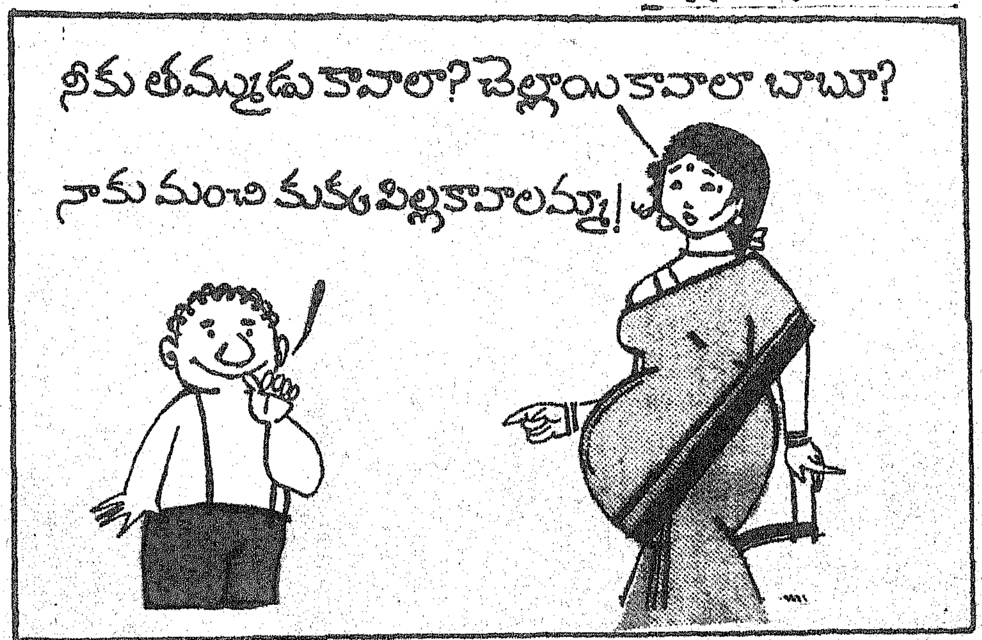

ఇందాకట్లా ఎవరో ఈ కవరు వచ్చి మీా కిమ్మన్నారు.'

జేబులో కవరు తీసి కరుణాకరానికి ఇచ్చాడు బంగళానౌకరు.

'కవరా? ఎవరబ్బా రాసింది? !'

కరుణాకరం భ్రుకుటి ముడిపడి పడింది. అతను కవరు చించి, అందులోని ఉత్తరం బయటకు తీసి చదవసాగాడు.

'డైరెక్టర్‌గారికి — ఉత్తరం వ్రాస్తున్నందుకు క్షమించండి. మీారు ఏమో ముఖ్య విషయం...'

కరుణాకరం చదవలేక పోయాడు.

'ఏమిటో నబ్బా, నాకు సరిగ్గా కనబడ లేదు' అంటూ ఉత్తరం మడిచి జేబులో పెట్టబోయాడు.

'అదేమ, డైరెక్టరుగారూ, మీారు కళ్ళజోడు పెట్టుకు రాలేదా? ఇలా ఇవ్వండి. నే చదువుతాను.'

కనకాచలం కరుణాకరం చేతిలోని ఉత్తరం తీసుకుని చదవ సాగాడు.

'మీారు ఏమనుకున్నా సరే, నేను వ్రాసిన కష్టం [illegible] వెయ్యలేక పోయాను. లేకపోతే, మీా అందరి శిష్యులు తను [illegible] స్త్రీని అవమానం చేస్తుంటే ఏమీా పట్టనట్టు మీారు చూస్తూ ఊర కుంటారా? రంగం మీాదకు ఎక్కిన ప్రతి స్త్రీ ఒక భోగం మనిషని ఈనాటకాల రాయుళ్ళ అభిప్రాయం. ఆ ఎలుగుబంటి — అంటే ఎవరనుకున్నారు? — నాదండీ కన. . . కా. . .' కనకాచలం నీళ్ళు నమిలి, ఒకసారి ఇటు అటు చూసి ఉత్తరాన్ని జేబులో పెట్టేశాడు.

'ఏటన్నా, అలా గప్పున జేబులో పెట్టేశావ్? ఇలాగివ్వు. నే చదువుతాను.' అడిగాడు ఏడుకొండలు.

'నీకు అర్థం కాదన్నా — అంతా గజిబిజిగా ఉంది.'

'నా కెంతా చదవటం రాకపోతే, అన్నా, ఇలా గివ్వు.' ఏడు కొండలు కనకాచలం జేబులో చెయ్యి పెట్టి ఉత్తరాన్ని బలవంతంగా తీసుకున్నాడు. ఉత్తరాన్ని విప్పి అటు ఇటు చూసి అతను చదవడం మొదలుపెట్టాడు.

'ఎలుగుబంటి — అంటే ఎవరను కున్నారు? — నాదండీ కనకాచలం. వాడికి హీరో వేషం కావాలి. హీరోయిన్‌తో క్లోజ్ మూమెంట్స్ కావాలి. డైరెక్టర్ మంచి వేషాలు ఇవ్వలేదంటాడు. క్లోజ్ మూమెంట్సు పెట్టలేదని [illegible]. వాడు [illegible] దుర్మార్గుడు. వాడి [illegible] నాకు [illegible] [illegible] కోరుకున్నది ఇస్తాడట.

ఆ కనకాచలం మీా నాటకంలో పెద్ద కళాకారుడు! చెప్పుకోడానికైనా సిగ్గు లేదు. . . ఇక ఆ కోతి వెధవ — నాదండీ ఏడుకొం. . .'

'ఏందోయ్ మధ్యనాపేశావ్?' కనకాచలం ఏడు కొండలు వైపు తిరిగాడు.

'అది కాదన్నా, ఇక్కడేమో — ఏమో ఏమో!'

'ఏమో ఏమిటి? అక్కడేముంది?' అడిగాడు రాజారాం.

'ఏమోనండీ నాకు కనపడ్డంలే.'

'ఇలా గివ్వు, నే చదువుతాను.' రాజారాం చెయ్యి చాచాడు.

'మీా కెందుకండీ ఆ శ్రమ? తరవాత నేనే చదువుతాను. ఇప్పుడు రిహార్సలుకి టైమవుతుందిగా?'

'హీరోయిన్ రాలేదుగా — ఇలా గివ్వు.' కనకాచలం ఏడు కొండలు చేతిలోని ఉత్తరాన్ని తీసుకున్నాడు. కోతివెధవన్న పేరు కనబడగానే ఏడుకొండలు నోరు మూసేశాడు. కనకాచలం నవ్వాడు. అతను ఉత్తరం విప్పి చదవసాగాడు.

'ఆ కోతివెధవ. నాదండీ ఏడుకొండలు — పిల్లిమొగ్గ లేస్తాడు. కుప్పిగంతులేస్తాడు. ఇవన్నీ ఎందుకు చేస్తున్నా డనుకున్నారు? నన్ను నవ్వించాలనుకుంటాడు. వాడొక మృగం అంటే. . . మృగం అంటే వాడికి అర్థం కాదనుకుంటా. వాడికి మాట్లాడ్డం రాదు. మరొకడు మాట్లాడితే అర్థం కాదు. వాడు నా దగ్గరకు వస్తాడు. వాడికి నేను కావాలట! . . . మీా కుడి భుజం — అంటే రాజారాం — [illegible] [illegible]. [illegible] సినిమాలో [illegible] [illegible] [illegible] తియ్యటి కబుర్లు చెప్పాడు. నాకు సినిమాలో వేషం ఇప్పిస్తా నన్నాడు. హీరోయిన్ చేసేస్తాను అని చెప్పాడు. కల్లబొల్లి మాటలు నమ్మి వాడి వలలో పడిపోతా ననుకున్నాడు. కళారంజని

సభ్యులు ఇటువంటి వాళ్ళని ఊళ్ళోవారికి తెలియదు. నా లాంటి అబలను ఇలా మోసం చేస్తున్నారని పాపం వారికి ఎవరు చెబుతారు? నాటకాల్లో వేషాలు వేసే స్త్రీలంతా వ్యభిచారిణులంటే లోకం నమ్ముతుంది. కాని, ప్రశంసనీయులు చెప్పే మీ కళారంజని సభ్యులు చెడ్డవారంటే ఎవరూ నమ్మరు. కరుణాకరంగారూ! కళారంజని సంస్థను నెలకొల్పి ప్రయోగాత్మకమైన నాటకాలను ప్రదర్శించి ప్రజల ప్రశంసలను అందుకోవడం మంచిది. కాని, దానిని అండగా పెట్టి నా లాంటి అబలలను అన్యాయం చేసే కొందరు సభ్యుల్ని మీరు దండించక పోవడం మంచి పని నే ననుకోను. చొరవ తీసుకుని పెద్ద ఉత్తరం వ్రాసినందుకు క్షమిస్తారని ఆశిస్తూ—

ఉదయభాను.'

'ఎంత మొండి కెత్తిందండీ! నేను దాని కోసం ప్రాకులాడానట! ఇదేమైనా భువనైక సుందరా? !' కనకాచలం చేతి లోని ఉత్తరాన్ని మడిచి టేబుల్ మీదకు విసిరాడు.

'దానికి మనం అలుసు ఇచ్చాం. ఆ అలుసు చూసుకుని అది లేనిపోనివి రాసింది.' రాజారాం సిగరెట్ పొగ గుప్పుమని బయటికి విడిచాడు.

'అది ఉదయభాను కాదండీ—మన పాలిటి దెయ్యం. మీ రిప్పుడు చెప్పండి—దాని బాబులాంటి మరో హీరోయిన్ని క్షణంలో తీసుకొస్తాను.' ఏడుకొండలు కుప్పిగంతులు వేశాడు.

'బాబుగారూ. . . బాబుగారూ. . .' బంగళా బంట్రోతు హడావుడిగా పరుగెత్తుకొచ్చాడు.

'ఏమిటోయ్ ఏం జరిగింది?' కరుణాకరం విసుక్కున్నాడు.

'బాబుగారు, బస్సొచ్చింది. ఉదయభాను దిగి వస్తోంది.'

బంట్రోతు చేతులు కట్టుకు నిలబడ్డాడు.

'ఉదయభాను ఉడయించిందా?' ఏడుకొండలు వెకిలి నవ్వు నవ్వాడు.

'ఎందుకు రాదండీ? అదీ, దాని బాబూ వస్తారు.' రాజారాం గట్టిగా సిగరెట్ దమ్ము లాగాడు.

ఉదయభాను బంగళా మెట్లు ఎక్కుతూ లోపలకు వస్తుండగా ఏడుకొండలు మొహం తిప్పుకుని పక్కకు తొలిగాడు.

కనకాచలం మొహం నయాపైసా అంత చేసుకుని ఒక మూల కూర్చున్నాడు.

నీతో నా కేం పని? ఈ సిగరెట్ ఉంటే చాలు అన్నట్లు రాజారాం ఉదయభాను వైపు చూడక సిగరెట్ పొగ వదులుతూ కూర్చున్నాడు.

రాత్రి ఏడైంది. కొద్దిసేపటకు కళారంజని సభ్యులకు నివాసమైన రహదారి బంగళా మధ్య హాల్లోకి వడివడిగా వచ్చింది ఉదయభాను. నిత్యం రణగొణ ధ్వనితో ఉండే రిహార్సల్ హాలు నిశాచరుని ఒడిలో నిద్రిస్తున్నట్టుంది.

ఉదయభాను ఒక క్షణం అటు ఇటు చూసింది. కాని ఎవరూ ఆమె రాకను గుర్తించినట్టు శిలావిగ్రహాల్లా కదలక మెదలక కూర్చుని ఉన్నారు.

'ఏమిటి, అంతా అలా కూర్చున్నారు? ఈ వేళ రిహార్సల్స్ లేవా?' నిలబడి అందరి వైపు చూసింది ఉదయభాను.

కరుణాకరం ఒకసారి ఆమె వైపు తిరిగి, ముఖం పక్కకు తిప్పుకుని అన్నాడు: 'నాటకం వాయిదా వేయ దలచుకున్నాం.'

రాజారాం, కనకాచలం, ఏడుకొండలు, నరహరి ఆశ్చర్యంతో నోళ్ళు తెరిచారు.

'ఏం, ఎందుకని?'

ఉదయభాను సూటిగా కరుణాకరం మొహంలోకి చూడలేక పోయింది.

'మా ఖర్మ కాలి నిన్ను బుక్ చేసుకున్నందుకు.' రాజారాం గట్టిగా అరిచాడు.

'మే మేదో పనికిమాలిన వాళ్ళమని, పోరంబోకులమని పెద్ద ఉత్తరం రాశావు—అందుకని.' కనకాచలం మనసులో రగిలిన కోపాన్ని బయటకు కక్కేశాడు.

'నేను ఉత్తరం రాశానా? ఎవ రన్నారు?' ఉదయభాను ఆశ్చర్యాన్ని వ్యక్తపరిచింది.

'ఎవరనేదేమిటి— ఈ ఉత్తరం నువ్వు రాయలేదూ?' టేబుల్ మీదున్న ఉత్తరం తీసుకువచ్చి చూపించాడు కనకాచలం.

ఉదయభాను ఉత్తరాన్ని చూసి అంది: 'ఈ ఉత్తరం నేను రాయలేదు.'

'ఏమిటి, నువ్వు రాయలేదూ?' కనకాచలం ఆమె మొహంలోకి వింతగా చూశాడు.

'అవును. ఆమె రాయలేదు. ఆ ఉత్తరం నేను రాశాను.' ముందుకు వచ్చి చెప్పాడు నరహరి.

'నువ్వెందుకు అలా రాశావు, పిల్లకాకీ?' కనకాచలం అడిగాడు.

'ఎందుకు రాశానా? అలా రాస్తే మీకు బుద్ధి వస్తుందని, ఇది చదివిన తరవాత అయినా ఉదయభానుని అల్లరి చేయటం మానేస్తారని. కళాకారులమని, కళారాధకులమని, నిస్వార్థంగా కళకై జీవితం అంకితంచేసుకున్నామని ప్రగల్భాలు పలికే మీ రంగులు అందరికి తెలియాలని, సాటి స్త్రీని సగౌరవంగా చూడలేని మన నాగరికత రంగు తెల్లం చేయాలని... అందుకేనండి నేను ఆ ఉత్తరం రాశాను.' నరహరి కళ్ళు ఎరుపెక్కాయి.

'అవును, నరహరి చెప్పింది నిజం. ఆ ఉత్తరం ఉదయభాను రాయ లేదు. ఆ సంగతి నాకు తెలుసు. ఎందుకంటే ఆమె నా కూతురు. కాని, ఈ సంగతి ఎవరికి తెలియదు. ఆ నరహరికి కూడా. నాది పెద్ద కుటుంబం. అరడజను మంది ఆడపిల్లల సంతానం. [illegible] ఇద్దరు పిల్లలు ఒక సంవత్సరం పైగా సంసార జీవితం చేయకుండానే [illegible] మా ఇంటికి తిరిగి వచ్చారు. నా భార్య, ఆ ఇద్దరు పిల్లలు ఆ ఊళ్ళో జీవితం సాగిస్తున్నారు. ఉదయభాను ఆరవది. ఈమెను నాతో తీసుకు వచ్చి హైదరాబాదులో హాస్టల్లో పెట్టాను. ఎక్కడా ఉద్యోగం దొరక్క పోవడంతో నాటకాల్లో ప్రవేశపెట్టాను. పెళ్ళిప్రయత్నం చేయటానికి ఏది నేను కట్నం కావాలి. అంత డబ్బు ఎక్కడి నుండి వస్తుంది? విజ్ఞానరంగంలో గొప్ప విజయాల్ని సాధించిన ఈ భారత దేశంలో ఎన్నో కుటుంబాల నాశనానికి హేతువైన ఈ వరకట్నం విషయమై ఎవరూ ఎందుకు పట్టించుకోలేదో? ! [illegible] కంగా నేను చాలా చితికి పోయాను. కాని, నే నలా కనబడను. అలా ఉంటే మీరు నా మొహమ్మా చూడకపోదురు. నా కష్టాల్ని, బాధ్యతలను మరిచిపోవటానికి నేను ప్రదర్శించే నాటకాల్లో మీరు వేషాలు వేయక పోదురు. అదే కారణంతో ఉదయభాను నా కూతురని ఎవరికి చెప్పలేదు. [illegible], అందర్ని చూసి ఆమెను పెండ్లి చేసుకోవాలని ఎవరైనా ఒకరు ముందుకు వస్తారని ఆశించా. కాని, నా ఆశ ఫలించ లేదు. నేను ఇక నాటకాలు వేయలేను.'

'కరుణాకరంగారూ! మీరు ఆ దిగులు [illegible]. మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నేను ఉదయభానుని వివాహం చేసుకుంటాను.' నరహరి అన్నాడు.

'నిజమా నరహరీ, నిజమా. [illegible]' కరుణాకరం కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు.

'లేదు డైరెక్టర్ గారూ, [illegible] వెళుతున్నాను. [illegible] ఈ ఉత్తరాన్ని చూడండి.' జేబులో ఉత్తరాన్ని బయటకు తీయ బోయాడు నరహరి.

'అక్కర్లేదు, బాబూ! నీ మాట మీద నమ్మకం నా కుంది. చాలా సంతోషం, బాబూ! నీ లాంటి వాళ్ళు కొంతమందైనా ఈ దేశంలో పుడితే నా లాంటి ఆడపిల్లల తండ్రుల కష్టాలు గట్టెక్కుతాయి.'

'ఇంకెందుకు ఆలస్యం కానీయకండి, డైరెక్టరుగారూ, ఫైనల్ రిహార్సల్స్.' నరహరి అన్నాడు.

'ఇంకా డైరెక్టర్గా కాదయ్యా— మామగా రను.'

కనకాచలం మాటలకు అందరూ నవ్వారు. ★

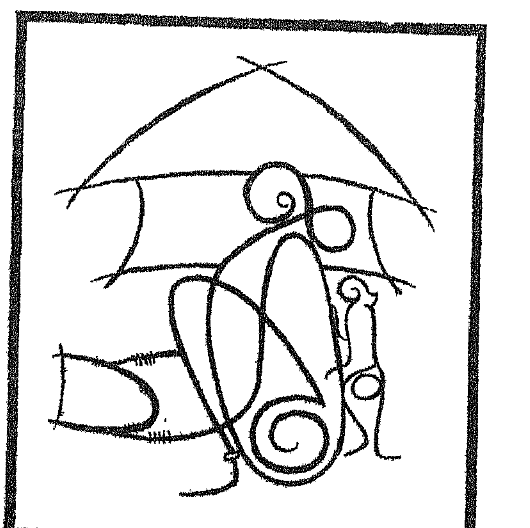

ఇంటి పని

చిత్రం—శ్రీ. గోపాలరావు (పొన్నకల్లు)